

*Marina Morari, PHD, Associate Professor,
Alec Russo Balti State University*

***Abstract.** The development of the curriculum represents an initiative of the utmost importance to the efficient operation of the entire educational system. The curriculum developed for primary classes is the fourth generation of this type of documents. The novelty of the curriculum developed discipline to musical education are: redefining specific powers, the reorganization of the contents in accordance with the principle of the concentric modular, the revision of the competent authorities by correlation with the specific powers and units of content, the diversification of activities of recommended learning, the introduction of synthetic systems of educational end points for each class.*

***Key words:** musical education curriculum developed, specific powers, operational objectives, assessment by criteria.*

Dezvoltarea curriculumului reprezintă un demers de maximă importanță pentru funcționarea eficientă a întregului sistem educațional. Acest demers are nevoie de o abordare științifică, profesională, dar și experiențială în condițiile specifice de renovare a învățământului general. Necesitatea schimbării curriculare este determinată de (1) ajustarea politicilor curriculare la standardele educaționale naționale și internaționale; (2) asigurarea continuității în reformele curriculare și politici educaționale; (3) asigurarea funcționalității ciclurilor curriculare în raport cu tendințele dezvoltării curriculare pe plan național și internațional; (4) reglarea cadrului curricular în raport cu disfuncționalitățile identificate în procesul monitorizării acestuia.

Dezvoltarea Curriculumului Național nu este izolat de contextul internațional și cel național (Referențial, 2017, p. 3). Orientările și metodologia schimbării curriculare este determinată în *Cadrul de referință al Curriculumului Național* (2017) și poate fi eficientă ținând cont de:

- *provocările lumii contemporane:* globalizarea, internaționalizarea, digitalizarea, tehnologizarea, criza valorilor etc.;

- *contextul național*: criza social-politică, criza economică, criza demografică etc.;
- *starea curriculumului actual*: gradul înalt de teoretizare a curricula pe discipline, nivelul scăzut de realizare a interdisciplinarității în cadrul curricular, lipsa unui consens în abordarea noțiunii de „competențe”, desincronizarea dintre evaluarea formativă/curentă și cea finală etc.

Curriculum-ul dezvoltat pentru clasele primare este a patra generație de acest tip de documente și a doua generație de curricula centrate pe competențe. În preliminariile Curriculumului Național pentru învățământul primar (Aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018) este argumentată necesitatea schimbărilor în raport cu diferite realități, precum:

- funcționarea curriculumului anterior mai mult de un ciclu curricular: 2010- 2018;
- promovarea unor noi politici educaționale și curriculare cu referire la dezvoltarea sistemului de învățământ: elaborarea și implementarea standardelor educaționale, reconceptualizarea evaluării rezultatelor școlare în cadrul învățământului primar, conceptualizarea unui sistem al managementului curriculumului etc.;
- aspectele vulnerabile, identificate în procesul monitorizării curriculumului.

În perioada aprilie – iunie 2018, în procesul de activitate a grupurilor de lucru selectate în urma unui concurs anunțat de ministerul de resort, au fost reperate de următoarele dezvoltări (Curriculum Național. Învățământul primar, 2018, p. 7):

- Prezentarea conceptului de curriculum din perspectivă sistemică.
- Precizarea nivelurilor taxonomice ale competențelor școlare.
- Reliefarea cadrului valoric/axiologic transdisciplinar în baza profilului absolventului nivelului primar de învățământ ca un nou concept cu valențe semantice de finalitate a sistemului de învățământ, proiectat în premisa unității abordării psiho- și sociocentriste.
- Reformularea competențelor specifice disciplinelor, evidențiind valorile și atitudinile specifice predominante în concordanță cu profilul absolventului claselor primare. Asigurarea conexiunilor inter- și transdisciplinare prin formularea unei competențe specifice de integrare și transfer pentru fiecare disciplină de studiu.
- Corelarea numărului de competențe specifice cu valențele și posibilitățile fiecărei discipline.
- Redefinirea unităților de învățare pornind de la statutul și binomul competențelor care devin un nou sistem de referință al finalităților de format, conținuturile devenind mijloace de formare a competențelor. Asigurarea unei structuri unice a unităților de învățare pe clase, eșalonându-le la majoritatea disciplinelor pe parcursul temporal al anului școlar, fapt ce va facilita activitatea de proiectare didactică eșalonată.
- Revizuirea sistemelor de unități de competențe (sub-competențe) în contextul dinamic al formării competențelor specifice pe unități de învățare, pe clase. Eșalonarea sistemelor de finalități preconizate pentru sfârșitul fiecăreia dintre clasele I-IV, care conduc progresiv elevii spre dobândirea competențelor specifice disciplinei la finele nivelului primar de învățământ.
- Asigurarea continuității în implementarea evaluării criteriale prin descriptorii (ECD) în învățământul primar prin listarea produselor școlare evaluabile în fiecare unitate de învățare.
- Asigurarea numărului de ore necesar pentru un parcurs eficient de predare-învățare-evaluare: dobândirea, înțelegerea, aplicarea, analiza-sinteza achizițiilor; realizarea strategiilor de evaluare în contextul ECD.

Scopul artelor în sistemul de învățământ general este să dea o cunoștință completă despre lume și despre sine prin mijloace artistice. Noțiunea de *educație muzicală* este interpretată ca proces individual continuu de autodesăvârșire spirituală a personalității prin multiple

forme de contactare cu arta muzicii. Educația, și nu instruirea profesională, este dezideratul principal al disciplinelor din aria curriculară *Arte*. Educația muzicală a elevilor poartă un caracter artistic și se întemeiază pe natura vie a comunicării *elev – artă* și raportul *artă – viață*.

Disciplina școlară *Educația muzicală* este studiată la fel ca alte fenomene – fizice, lingvistice, biologice etc., însă este important să înțelegem că muzica este artă și cunoașterea ei se deosebește de cunoașterea unei științe, chiar și atunci, când devine obiectul unei discipline școlare. Cunoașterea muzicii este un proces complex de conștiință, care provoacă emoții, impresii, sentimente și idei în cadrul practicilor de audiere / interpretare / creație.

Competența generală a disciplinei Educație muzicală reprezintă cultura muzicală a elevilor în calitatea ei de parte componentă a culturii spirituale. Acestei competențe i se subordonează competențele specifice educației muzicale. „Înșușită doar ca fenomen artistic în sine, muzica rămâne o valoare exterioară elevului; percepută la nivel spiritual, ea devine parte a universului intim al elevului, transformându-l/edificându-l” (*Educație muzicală. Ghid de implementare a curriculumului modernizat*, 2011).

Competențele specifice pot fi formate doar prin disciplina școlară *Educație muzicală* și reprezintă „sisteme integrate de cunoștințe, abilități, valori și atitudini”, create și dezvoltate pe întreaga perioadă de școlarizare” (idem, p. 29). În cadrul curriculumului școlar modern, competența reprezintă unitate de bază, dar și finalitatea de studii. Competențele specifice disciplinei *educație muzicală* proiectează clar finalitățile procesului și contribuie la satisfacerea nevoilor personale și sociale ale ființei umane prin mijloacele artei muzicale.

În clasele primare competențele specifice Educației muzicale sunt:

1. Receptarea muzicii în situații de învățare și cotidiene, manifestând interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte.
2. Exprimarea prin muzică a unor sentimente și idei, dând dovadă de atitudine creativă în valorificarea elementelor de limbaj muzical.
3. Transpunerea achizițiilor obținute la disciplină în contexte educaționale și cultural-artistice, demonstrând respect pentru valorile culturii naționale și universale.

Unitățile de competență răspund la întrebarea: Ce ar trebui să știe deja să facă elevul pentru a căpăta o nouă competență? Pe parcursul unui an de învățământ, unitățile de competență, ca niște „pietre de temelie”, integrează cunoștințe, abilități și atitudini în raport cu unitățile de conținut (conținuturile învățării). În procesul de structurare a obiectivelor operaționale în cadrul unei unități de conținut, se va avea în vedere armonizarea activităților muzical-didactice și echilibrul dintre domeniile principale (audiere, interpretare, creație, reflexie). Prezentăm exemple de structurare a obiectivelor operaționale (posibile) la unitatea de conținut a primului modul din clasa a II-a (vezi *Tabelul № 1*).

Tabelul № 1. Exemple de formulare a obiectivelor operaționale pentru domeniile de activitate muzicală în cadrul lecției de educație muzicală.

Unitatea de conținut I - <i>Cântecul, dansul și marșul în lumea muzicii</i>				
Tema lecției - <i>Marșul în lumea muzicii</i>				
Unități de competență	Obiective operaționale pentru domeniile de activitate			
	AUDIȚIE	INTERPRETARE	CREAȚIE	REFLEXIE
1.1. Identificarea după auz a celor trei sfere ale expresivității muzicale: cântecul, dansul, marșul	Să deosebească după auz muzica de marș de celelalte tipuri Să determine tipul de marș (militar/sportiv/funebru/nupțial etc.) după dispoziție (vesel/trist/solemn etc.)	Să interpreteze expresiv (cadențat/ în tempo potrivit/ dicțiune clară etc.) cântecul (...) în caracter de marș	Să elaboreze formule ritmice potrivite caracterului de marș, cu ajutorul silabelor <i>pas</i> și <i>iu-te</i> Să rostească în ritm de marș text poetic (...)	Să determine prin ce se aseamănă toate marșurile și prin ce se deosebesc de cântec și dans Să numească momentele din viața omului în care sună muzica de marș

1.2. Distinge-rea trăsăturilor specifice caracterelor cantabil, dansant și de marș al muzicii audiate și interpretate	<p>Să selecteze cuvinte potrivite caracterului de marș al muzicii (cadențat, hotărât, curajos, ritmat, organizat etc.)</p> <p>Să reprezinte grafic pe caiet conturul melodiei în caracter de marș din piesa (...)</p> <p>Să identifice sonoritatea fanfarei din mai multe exemple audiate</p>	<p>Să execute desene ritmice (...) în caracter de marș/ cântec la instrumente muzicale pentru copii/ în varianta de percuție corală</p> <p>Să fredoneze melodia piesei (...) sub formă de dialog/ ecou/ lăntișor sonor, respectând caracterul de marș</p> <p>Să exerseze succesiunea timpilor accentuați și neaccentuați în ritmul muzicii de marș</p>	<p>Să execute melodia cântecului (...) în caracter cantabil/ dansant/ de marș</p> <p>Să improvizeze un eveniment sonor pe textul (...), modelând puterea și viteza interpretării</p> <p>Să imită cu degetele mișcarea cadențată a muzicii audiate (...)</p> <p>Să compună motive melodice pe sunetele <i>sol</i> și <i>mi</i> în caracter de marș</p>	<p>Să aleagă tipul de muzică (cântec/ dans/ marș) potrivit pentru interpretarea cântecului (...)</p> <p>Să caracterizeze muzica de marș după expresivitatea limbajului (melodie, viteză, putere etc.)</p> <p>Să explice rolul muzicii de marș în viața oamenilor</p>
1.3. Interpretarea expresivă a unor melodii simple în limita unei octave în caracter cantabil/ dansant/ de marș	<p>Să marcheze timpii accentuați în muzica marșului (...), cu mișcarea brațului în spațiu în timpul audiiției</p>	<p>Să cânte expresiv cântecul (...) cu acompaniament</p> <p>Să acompanieze interpretarea cântecului (...) la instrumente muzicale pentru copii (tobiță, trian-glu, clopoței etc.)</p>	<p>Să potrivească tipul muzicii la textul poetic din cântecul (...)</p> <p>Să imită timbrul instrumentelor fanfarei cu onomatopee („tam-tam”, „pac-pac”, „tu-tu”, „ti-pa-ta” etc.) la interpretarea desene-lor ritmice</p>	<p>Să observe care instrumente se potrivesc pentru interpretarea muzicii de marș</p> <p>Să caracterizeze prin cuvinte stările sufletești exprimate în muzica diferitor marșuri</p>

Din totalitatea obiectivelor operaționale propuse în tabelul de mai sus, cadrul didactic alege doar acele variante care cel mai eficient contribuie la învățarea temei „Marșul în lumea muzicii” și valorifică potențialul repertoriului muzical selectat pentru interpretare și audiiție. Scopul acestui exemplu este dezvăluirea posibilităților de realizare practică a unităților de competență prin raportare la domeniile educației muzicale: audiiție, interpretare, creație, reflexie.

Obiectivele operaționale se vor referi la diverse domenii, prin intermediul cărora se va stabili relația dintre muzică și elev. Obiectivele din cadrul unei activități muzical-didactice pot ține de următoarele domenii de cunoaștere muzicologică: imaginea muzicii, elementele de limbaj muzical, forma/ genul creației muzicale, istoria muzicii etc. Printre acestea pot fi incluse obiective relaționare, care stabilesc relația *muzică - viață* prin mijlocire cu alte domenii de referință: experiență personală a elevului, istorie, literatură, filosofie etc. Muzica și viața – un suprascop al educației muzicale.

Relația *muzică - viață* trebuie să treacă prin toate activitățile muzical-didactice a lecției, deoarece prin mesajul muzicii elevii studiază/ descoperă înseși viața. Pentru atingerea funcției axiologice, obiectivele pot solicita domeniul atitudinal al elevului – aprecieri artistice/ valorice, atitudini afective/ comportamentale/ cognitive, manifestări comportamentale etc. Cadrul didactic stabilește formula oportună a obiectivelor operaționale (prin raportare la domeniul/ nivelul) potrivit situației didactice concrete.

În cadrul unei activități muzical-didactice succesiunea obiectivelor operaționale dezvăluie logica demersului de învățare. Formularea simplă și clară a obiectivelor permite înaintarea cu pași mici în lumea muzicii. Fiecare obiectiv trebuie să orienteze, direcționeze activitatea de învățare (descoperire, cercetare, cunoaștere) a elevului. Dacă elevii nu pot

răspunde la obiectivele înaintate, profesorul imediat regândește lanțul acțiunilor în așa fel, ca noile obiective să regleze/ asigure continuitatea procesului învățării. Aici este important de stabilit puntea dintre cele cunoscute, înțelese, percepute de elevi anterior cu situația nouă de învățare. Nerealizarea unor obiective (parțial sau total) declanșează reglarea prin mecanismele conexiunii inverse. În concluzie, reglarea derulării procesului de învățământ, pe baza obiectivelor, nu se realizează doar la începutul și sfârșitul procesului, ci are un caracter permanent, permițând o autoreglare a funcționalității sistemului.

Tematica generală a materiei pe care urmează cadrul didactic să o predea în contextul unor activități muzical-didactice este prezentată în unitățile de conținut. Materia educației muzicale este divizată pe module, unități de învățare, centrate pe conținuturile de bază („ideile-ancoră”), aplicabile în sensul instruirii diferențiate, individualizate prin obiective concrete, realizabile gradual. Componenta curriculumului „Unități de conținuturi” indică modalitatea concretă, mijlocul cu ajutorul căruia, prin predare-învățare, se pot realiza finalitățile curriculare. Conținuturile reprezintă „substanța” asupra căreia și prin care se acționează prin strategii didactice, pentru atingerea unui nivel performant în realizarea finalităților proiectate.

Unitățile de conținut la *educația muzicală* reprezintă totalitatea sistemului de informații muzicale și despre muzică transformate în cunoștințe, capacități, atitudini, valori, competențe. Conținuturile educației muzicale reunesc legitățile muzicii și repertoriul muzical. În titlurile modulelor și a unităților de conținut sunt exprimate într-o variantă generalizatoare legile artei muzicale: *Muzica – artă sonoră și temporală*, *Muzica – artă imagistică*, *Muzica – artă expresivă* (are un limbaj muzical specific), *Organizarea muzicii în forme muzicale* etc. Precum dezvoltarea personalității elevului este condiționată de anumite legități de ordin fiziologic, psihologic, socio-cultural și spiritual, tot astfel legitățile artei muzicale condiționează metodologia procesului de educație muzicală.

Pe parcursul ultimilor ani, perspectivele de dezvoltare a curriculumului la disciplina *educația muzicală* s-au realizat prin piesele curriculare elaborate: manuale, ghiduri pentru cadre didactice, cercetări științifice etc.

Noutatea curriculumului dezvoltat la disciplina *Educația muzicală* (2018) se remarcă pe mai multe poziții, după cum urmează:

→ **Redefinirea competențelor specifice** în conformitate cu:

(a) domeniile de activitate muzical-artistică specifice pentru învățământul general: audiere, interpretare, creație muzicală elementară și reflexia (analiza-caracterizare a muzicii în raport cu propriile valori),

(b) nivelurile receptării unei creații muzicale (auzire – la nivel fiziologic, ascultare – la nivel psihologic, percepție – la nivel spiritual),

(c) legătura a muzicii cu viața în situații de învățare și cotidiene,

(d) scopul educației muzicale în învățământul general (definit în *Concepția educației muzicale în învățământul preuniversitar*, aprobată la ședința Colegiului Ministerului Învățământului din 20.04.1995) – „formarea culturii muzicale a elevilor, ca parte integră a culturii spirituale”.

→ **Reorganizarea unităților de conținut** conform principiului modular concentric pe parcursul temporal al anului școlar.

Au fost dezvoltate temele modulelor din clasa întâi, astfel încât elevii să descopere în relația „Eu și muzica” patru legități ale artei muzicale (*Muzica – artă sonoră, imagistică, expresivă, organizată*). Temele modulelor din clasa I sunt dezvoltate în clasele a II-a, a III-a, a IV-a.

Au fost definite temele anului pentru fiecare clasă: „Eu și muzica” – clasa I; „Tipurile muzicii” – clasa a II-a; „Limbajul muzical” – clasa a III-a; „Muzica poporului meu” – clasa a IV.

Au fost revizuite unitățile de conținut privind studiul teoriei elementare a muzicii, fiind omise unele conținuturi (scările muzicale în diferite tonalități, unele durate de note și pauze etc.).

Au fost reduse unitățile de conținut din domeniul elementelor de citit-scris muzical (la limita studiului oral al treptelor din scărița muzicală *Do*, silabelor ritmice corespunzătoare duratelor de note și pauze (silaba ritmică *pas* pentru durata notei pătrime, silaba ritmică *iu-te* pentru două optimi și silaba *nu-i* pentru pauza de pătrime).

Au fost eliminate unele unități de conținut din clasa a IV-a (care erau prea complexe și dificile pentru elevii claselor primare: *Compozitori înaintași*, *Creatori de noi valori muzicale*, *Folclorul muzical în creația compozitorilor străini*, *Muzica nouă* etc.) și incluse teme accesibile - *Muzica poporului meu*, *Tezaurul folclorului muzical*, *Muzica academică* și *Muzica în viața mea*.

→ **Revizuirea unităților de competențe** prin corelare cu competențele specifice și unitățile de conținut, urmărind gradualitatea, complexitatea, transferabilitate și contextualitatea competențelor.

→ **Diversificarea activităților de învățare recomandate**, cu accent pe: (a) echilibrul și armonizarea raportului dintre domeniile de *audiție – interpretare – creație muzicală* în cadrul unei lecții; (b) valorificarea achizițiilor din domeniul cunoașterii elementelor de limbaj muzical în cadrul activităților muzicale (adică pe cale practic-aplicativă); (c) transpunerea achizițiilor obținute la disciplină în contexte educaționale și cultural-artistice în mediul familiei/ școlii/ comunității; (d) cunoașterea sine-lui și a lumii prin valorile muzicii naționale și universale (păstrarea echilibrului dintre volumul muzicii naționale și universale în repertoriul de audiție și interpretare).

→ **Introducerea sistemelor sintetice de finalități educaționale** pentru fiecare clasă.

Precum calea didactică de însușire a muzicii trebuie să poarte amprenta specificului artei muzicale, astfel și tehnologiile de evaluare a rezultatelor școlare se raportează la acest specific. Experiența educației muzicale demonstrează că elevii pot studia ani în șir muzica, dar rămân până la urmă insensibili față de ea. Cauza acestui fenomen este realizarea demersului didactic doar la nivelul informativ-teoretic, lipsa experienței de receptare a creațiilor artistice, absența necesității sufletești de a contacta cu muzica.

Caracterul învățământului artistic impune o tratare specifică a metodelor de evaluare: sunt stabilite două **grupe de metode de evaluare la educația muzicală** – *metode directe și intuitiv-indirecte*. Astfel, pe lângă modalitățile de evaluare „obiectivă”, directă, care se aplică în mod special la aprecierea aspectului informativ-instructiv al procesului de învățare (cunoștințe, aptitudini muzicale etc.), se folosesc pe larg și metode indirecte, tangențiale, intuitive, care se aplică la determinarea aspectului formativ-educativ (atitudini, interese, cultura artistică etc.).

Procesul de pedare-învățare-evaluare a disciplinei Educație muzicală la treapta primară de învățământ necesită revizuire în cheia politicilor educaționale actuale promovate de MECC al Republicii Moldova. Deja de trei ani la treapta primară de învățământ se implementează *Paradigma evaluării criteriale prin descriptori* (ECD) care este proclamată în Codul educației al Republicii Moldova.

ECD reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, fără acordarea notelor. *Descriptorii* fiind criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine).

Obiectivul principal al ECD în clasele primare rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic. Din acest punct de vedere, paradigma ECD susține ideea că fiecare copil este unic, diferit de ceilalți, valoros. ECD nu urmărește doar constatarea/ fixarea stării lucrurilor, dar vine să contribuie

la individualizarea traseului de dezvoltare continuă a copilului, prin *proiectare, monitorizare și ghidare* competentă.

Actualmente, *obiectul evaluării* în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului. *Rezultatele școlare* includ un spectru larg de la achizițiile elevilor în domeniul cognitiv (cunoștințe, priceperi, capacități, abilități) până la întregul spectru de comportamente care contribuie la dezvoltarea personalității elevului (comportamente școlare din plan afectiv și psihomotor, deprinderi autoevaluative etc.).

Produsul școlar reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții. Produsul evaluat și criteriile de evaluare se iau din *Metodologia evaluării criteriale prin descriptori* (Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, 2017).

Pentru a proiecta procesul evaluării și a elabora instrumente de evaluare, cadrul didactic trebuie să selecteze produsul(ele) relevante din lista celor recomandate (se admite și propunerea unui produs opțional) în corespundere cu unitățile de competența(e) supusă evaluării, prin corelare cu conținutul de învățare și activitățile de învățare și evaluare recomandate. Pentru *Educația muzicală* sunt prevăzute următoarele produse:

- (a) *în domeniul audiției*: cultura auditivă, partitura ascultătorului, fredonatul melodiei, caracterizarea verbală a muzicii etc.;
- (b) *în domeniul interpretării muzicale*: cultura cântului, repertoriul de cântece, acompaniamentul ritmic pentru melodia unei piese etc.;
- (c) *în domeniul creației muzicale elementare*: improvizații ritmice/ melodice, mișcări de dans/ plastice, imagini pictografice, melogestica etc.

Aceste produse sunt în mare măsură de ordin spiritual, reprezintă totalitatea valorilor achiziționate în domeniul artei muzicale și viziunii elevilor asupra vieții (idealuri, gusturi, necesități, credințe, atitudini, comportamente etc.). Cunoștințele muzicale și despre muzică nu au nici o valoare fără aplicabilitatea lor în activitățile muzicale propriu-zise. Evaluarea culturii muzicale a elevilor se va realiza preponderent în cadrul formelor practice de interpretare muzicală, de exteriorizare a trăirilor interioare față de muzică prin tehnica partitura ascultătorului, reprezentarea conturului melodic cu gestul mâinii în spațiu (cu ochii închiși), reprezentarea grafică pe caiet a formei muzicale etc.

În concluzie, cadrele didactice vor utiliza curricula disciplinelor în proiectarea și realizarea procesului educațional la clasă. Curriculumul stimulează creativitatea și libertatea cadrelor didactice. În premisa realizării competențelor proiectate și a parcurgerii integrale a conținuturilor obligatorii, învățătorul, în funcție de specificul resurselor umane și materiale, are dreptul să modifice timpul efectiv pentru parcurgerea conținuturilor; să utilizeze personalizat și să completeze activitățile de învățare și produsele școlare recomandate; să proiecteze și să realizeze strategii originale de predare-învățare și evaluare, optând pentru tehnici și metode variate.

Bibliografie:

1. *Cadrul de referință al Curriculumului Național.*/ Autori: Vladimir Guțu, Nicolae Bucun, Adrian Ghicov [et. al.]; coord.: Lilia Pogolșa, Valentin Crudu; MECC. – Chișinău: Lyceum, 2017.
2. *Concepția educației muzicale în învățământul preuniversitar.*/ Autori: C. Rusnac, E. Doga, T. Chiriac, E. Mamot, E. Coroi, I. Gagim [et al.]; examinată și aprobată la ședința Colegiului Ministerului Învățământului din 20.04.1995. – Chișinău, 1995.
3. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a III-a.*/ Autori: Mariana MARIN, Valentina GAICIUC, Ludmila URSU [et al.]; Coord.: L. Pogolșa, N. Bucun, V. Crudu, V. Gaiciuc; MEEC, IȘE. – Chișinău, 2017.
4. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor.*/ Autori: Nicolae Bucun, Lilia Pogolșa, Valentina Chicu; coord. șt.: Lilia Pogolșa, Nicolae Bucun; Ministerul Educației al Rep. Moldova, Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de Științe ale Educației. – Chișinău: S. n., 2014.

5. *Educație muzicală*. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru învățământul primar și gimnazial./ Autor: Marina Morari. Ministerul Educației al Republicii Moldova, Inst. de Științe ale Educației. – Chișinău: Lyceum, 2011.
6. *Curriculum Național. Învățământul primar*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. – Chișinău, 2018.

**ASPECTS OF TEACHING THE COURSE OF POTTERY
IN THE HIGHER ARTISTIC EDUCATION
ASPECTE ALE PREDĂRII CURSULUI DE CERAMICĂ
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ARTISTIC SUPERIOR**

*Mariana Carp, PHD, University lecturer,
Academy of Music, Theatre and Fine Arts, Chisinau, Republic of Moldova
Teodora Hubenco, PHD, University lecturer, Academy of Music,
Theatre and Fine Arts, Chisinau Republic of Moldova*

***Abstract.** Pottery class is aimed at the preparation, improvement and qualification of the specialists of high professional competence in the arts. The specifics of the course is conditioned by other factors, such as: continuity in the study of ceramic art in artistic education; the existence of teachers who ensure quality education for the specialty Ceramic art; the education program in the disciplines of fundamental and specialist, which is based mainly on the practical study of the materials, products, techniques and technologies specific to ceramics.*

***Key words:** ceramic, ceramic materials, technology, course.*

Cursul de Ceramică își propune formarea de competențe privind studiul proiectării și modelării artistice ca parte a culturii estetice bazată pe valori. Detaliat și în ansamblu, acest curs, acordă atenție sporită rolului și importanței studierii elementelor de limbaj plastic, prin care vizual și simbolic se obțin valențe artistice a formei.

Problema formării competențelor de modelare în cadrul cursului de ceramică este multilaterală și necesită o atenție deosebită. Modul în care se rezolvă această problemă în procesul de învățare depinde în mare măsură de toate etapele de pregătire a studenților. Formarea competențelor de modelare este acel vector, în care un absolvent se va forma și în continuarea activității sale profesionale. Aceasta prevede mobilizarea și promovarea studenților și a manifestării lor prin propriile căutări, experimente, proiecte artistice, argumente, cercetări în studierea și descoperirea limbajului formelor și a conținutului în diverse contexte de spațiu și timp. Creațiile finale artistico-vizuale ale tinerilor vor fi promovate și valorificate în cadrul expozițiilor.

În ceramică avem de-a face cu un volum, cu o idee transmisă și exprimată prin propriile impresii inspirate din natură și redată cu mijloacele de expresie specific ceramicii. Pentru realizarea imaginărilor în ceramică nu este suficientă imaginația creatoare, ci sunt necesare cunoștințe, și aptitudini specifice de lucru cu materialele.

Prin urmare, studierea ceramicii va aduce rezultate pozitive în continuarea activității profesionale a studenților dacă se va ține cont de particularitățile caracteristice prin care se construiește imaginea artistică în ceramică. Produsul ceramic sau opera de artă, înainte de a se contura într-o anumită imagine, se naște în mintea autorului. În acest caz, o mare importanță are plenitudinea de sentimente, de idei și de muncă pentru că imaginea artistică este o educație holistică. Ceramistul are nevoie de imaginație și idei.

Arta ceramicii, ia un loc de cinste în sistemul de discipline al Artelor Decorative, care sunt predate în instituțiile superioare de învățământ artistic.

Prin urmare scopul Cursului de ceramică în instituțiile superioare de învățământ artistic prevede nu numai familiarizarea adolescenților cu arta ceramicii ci și formarea unor personalități creative. Activitățile vor fi organizate astfel, încât pregătirea teoretică și